

Aqqalu C.Jerimiassen
Atassut

EM 2024/7
24. september 2024

Forslag til Finanslov for 2025

(Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter)

Hvis man ser på strukturen af finansloven, vil det måske ikke være så overraskende, at vi som opposition med det samme begynder at stille spørgsmål.

Når man overvejer de seneste års inflation og de væsentlige prisstigninger, er det naturligvis ikke overraskende, at bekymringer og spørgsmål kan opstå, hvis disse emner bringes op. Da dette lovforslag dog ikke ser ud til at indeholde større forhandlingsemner, vil jeg tage udgangspunkt i partiets egne målsætninger.

Mange konflikter er relateret til de stigende priser på de importerede varer, som vi er afhængige af, og det er noget, vi desværre må acceptere, da vi ikke kan ændre på det. Hertil kommer, at de stigende renter på banklån, som er blevet stadig flere de seneste år, også har vist sig svære at håndtere.

Her i landet har vi i mange år kæmpet med en meget svag økonomisk udvikling, og det er noget, der stadig hæmmer os betydeligt. De private virksomheder, som venstrefløjen ikke anerkender fuldt ud, kunne have bidraget meget mere, men dette bliver ofte overset. Det er, som om det ikke engang er attraktivt at drive forretning her i landet længere, og nogle vil måske mene, at det er blevet en byrde i sig selv at være selvstændig. Det er en trist udvikling.

Når vi ser på de områder i Grønland, hvor der er økonomisk vækst, bør vi kraftigt reducere den offentlige sektors tilstedeværelse og i stedet skabe muligheder for, at private virksomheder kan overtage og drive dem.

Skattesystemet

Den såkaldte skattereform er blot en justering af fradragene, og vi i Atassut har besluttet ikke at deltage i processen. Vi har også flere gange understreget, at vi ikke anser det for en reel skattereform.

Stigningerne i fradragene betyder reelt, at dem, der allerede modtager store skattefradrag, vil få endnu flere. Vi i Atassut havde gerne set, at vi indførte en "flat tax" (flad skat), da vi mener, at det er det enkleste og mest effektive skattesystem.

Med en flad skat ville enhver borger, uanset om de tjener 1 krone eller 1 million kroner, betale samme procent i skat uden at bekymre sig om diverse fradrag. Som eksempel, hvis en person i dag tjener 25.000 kr. om måneden, vil de, efter fradrag og en skattesats på 44 %, stå tilbage med 16.125 kr. Hvis

de bliver pålagt en 50 % skat, ville de stå tilbage med 14.915 kr. Hvis vi indførte en flad skat på 30 %, ville de få 17.500 kr. efter skat. Det betyder, at en person, der mister fradrag på grund af for lav indkomst, ville få en årlig forskel på 42.000 kr. Det er en stor forskel.

En flad skat vil også reducere bureaukratiet betydeligt, da mange af de administrative opgaver forbundet med fradrag vil forsvinde. Derudover ville de mange afbrydelser i arbejdslivet, hvor folk arbejder halvt for at få tilbagebetalt skatter, også forsvinde. Det betyder blot, at alle vil betale den samme procent i skat, uanset om de har en høj eller lav indkomst. Dette vil helt sikkert gøre det mere attraktivt at tage en uddannelse, få et godt job og tjene en god løn.

Ud over at reducere de administrative omkostninger vil skattesystemet blive langt enklere. Uanset hvor i landet man bor, vil man blot betale skat til den kommune, man bor i, og skattefrikort vil blive unødvendige. Det vil også fjerne straffen for dem, der ønsker at have to jobs. De mange omkostninger ved fradrag og administration vil forsvinde, og skatteindtægterne vil blive mere direkte, mens borgerne vil få mere ud af deres egen indkomst. Det vil være en fordel for alle.

Nye indtægtskilder for alle

Selvfølger skal vi fortsat hjælpe de mest trængende, og det er også noget, vi i Atassut har som et vigtigt mål, selvom vi er på højrefløj. Men hvis vi skal kunne hjælpe dem, skal vi også have økonomien til det, og derfor skal vi sikre en stærk, privat drevet økonomi.

Vi bør have større tillid til vores selvstændige borgere. Grønlandere bør ikke længere ses som børn, der ikke kan tage ansvar for sig selv, og som skal styres fra oven. Vi bør have større tillid til vores borgere.

En succesfuld selvstændig grønlander skal være en rollemodel for vores børn, ikke noget, som den politiske elite bruger som en pengemaskine til at omfordele penge til dem, der ikke vil arbejde.

Vi skal gøre det mere attraktivt at blive selvstændig, og det bør allerede være et mål fra folkeskolen. Vi skal opmuntre vores studerende til at drømme om at starte egen virksomhed, ikke kun om at arbejde i det offentlige, når de er færdige med deres uddannelse. I vores nabolande kan de finde måder at tjene penge på selv de mindste ting, som vi slet ikke kunne forestille os her i Grønland. Her siger vi ofte "det må vi ikke".

Vi taler hele tiden om kagen, som bliver mindre og mindre, men vi har ikke været gode nok til at få den til at vokse. Det må vi erkende.

Kunst og kultur

Vi bør fortsat fokusere på, hvordan vi kan drage større nytte af vores kunstnere og kreative personer. Når vi for eksempel producerer fødevarer, bliver de spist og er derefter væk. Men når vores digtere og komponister får deres værker på platforme som Apple Music eller Spotify, kan de eksistere og generere indtægter i mange år fremover.

eSport

Efter eSport-rapporten er blevet udarbejdet, er det ærgerligt at se, at den er endt i skuffen og kun samler støv. Det kunne have været en meget større succes og kunne have fået større finansiering end den, der blev givet i forbindelse med forfatningen.

Mange unge i Grønland er meget konkurrencedygtige inden for gaming, men eSport bliver desværre ofte set som noget meningsløst, som bare er skærmtid og usund livsstil. Dette er en tankegang, der er mindst 10 år bagud. I dag er eSport en industri, der kan generere millioner af kroner til Grønland, hvis vi prioriterer det.

Turisme

Turisme er en økonomisk ressource, der kommer udefra og ikke fra dine og mine lommer.

De fleste turister, der besøger os, er velhavende eller har sparet op i mange år for at komme hertil, fordi det er dyrt at rejse hertil. Vi kunne blive meget bedre til at udnytte, hvordan vi kan tjene penge på dem.

Vi bør se enhver turist som en økonomisk ressource, ikke som en fjende. Vi er ved at blive det eneste land i verden uden væsentlige turistafgifter.

Selvom vi er et lille parti i Atassut, har vi kæmpet hårdt og opnået, at krydstogtpassagerer nu skal betale skat, hvilket vil gavne hele samfundet økonomisk.

Næste skridt bør være at indføre en afgift på krydstogtskibenes støj og deres miljøpåvirkning. Det er velkendt, at de store krydstogtskibe, der kommer hertil, ikke altid bidrager meget til de lokale økonomier, så vi må finde en måde, hvorpå samfundet kan få gavn af dem.

Vi vil ikke nødvendigvis udvide turismen for meget, men det vigtigste er at finde ud af, hvordan vi kan tjene flere penge på dem, der allerede besøger os.

Fiskeri og fangst

Fiskeri og fangst er to forskellige sektorer. Med hensyn til de beskyttede arter er det interessant at overveje, hvordan vi bedst kan sikre, at de kommer hele samfundet til gavn. For eksempel bliver narhvalerne i vores regioner ikke solgt, men fordelt blandt borgerne, uanset hvilken type jagtlicens de har. Derudover, selvom vi har licenser eller driver erhvervsfangst, er vi alle underlagt begrænsninger, og vi ønsker alle at få vores andel, især de ældre generationer. Det ser ud til at være en realitet, at hvaler ikke må kommercialiseres, men det er en praksis, der fortsætter i Grønland.

Fiskeri bliver spændende at følge i de kommende år, med hensyn til hvilke økonomiske resultater der vil komme ud af det. Vi ved endnu ikke, hvilken økonomisk effekt den nye lov vil få. Men én ting er sikkert: Hvis TAC-kvoterne justeres nedad, og fiskerne må stoppe med at fiske, vil det have

en negativ indvirkning på både skatteindtægterne og fiskerierhvervets samlede omsætning i hele landet. Det er noget, vi alle må afvente, men det står allerede klart, hvordan vi i Atassut forholder os til loven ved forårssamlingen i 2024.

Selvom der er mange andre emner, der kunne diskuteres, vil vi i Atassut ønske Finans- og Skatteudvalget god arbejdslyst i de kommende forhandlinger, da dette blot er den første behandling, og emnet kan diskuteres yderligere i de næste to behandlinger.